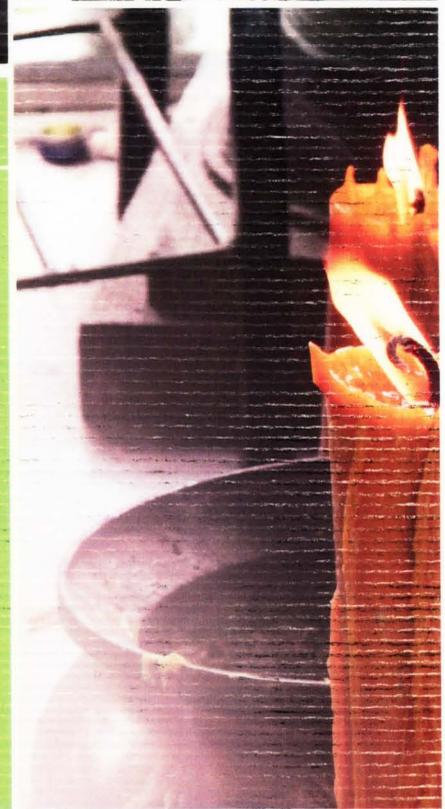
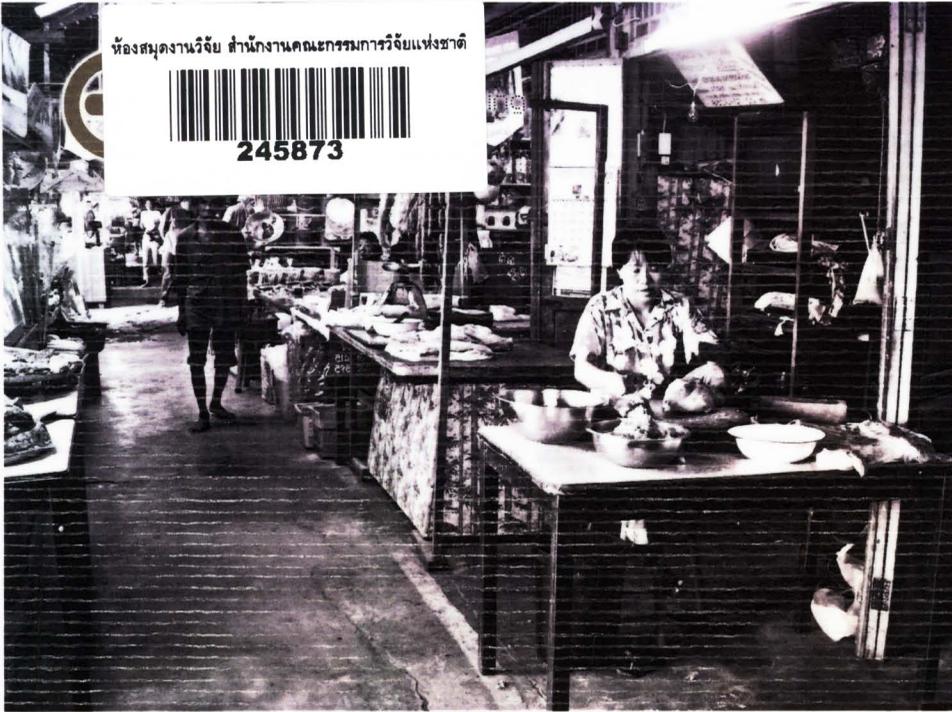

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245873

การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น
ประจำภาคเหนือตอนล่าง
เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์
แบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก

A STUDY OF LOCAL IDENTITY OF
THE LOWER NORTHERN OF THAILAND
FOR GRAPHIC DESIGN ON SOUVENIR PACKAGING

นายทิววงษ์ รัตตกุล
นางสาวธัญญธร อัครวิฑู
สาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะผู้วิจัย

ทุนวิจัยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

600251795

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245873

การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่างเพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์
บนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก

A Study of Local Identity of The Lower Northern of Thailand
for Graphic Design on Souvenir Packaging.

ทินวงศ์ รักอิสสระกุล
ธัญญธร อินทร์ท่าฉาง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

สาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

A Study of Local Identity of The Lower Northern of Thailand
for Graphic Design on Souvenir Packaging.

Tinnawong Rakisarakul
Tanyatron Intachang

This research was funded by the budget. Fiscal Year 2554
Department of Packaging Design
Faculty of Architecture and Design
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

ชื่องานวิจัย	การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่างเพื่อออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก
ผู้วิจัย	นายทินวงษ์ รักอิสสระกุล , นางสาวธัญญธร อินทร์ท่าวาง
สาขาวิชา	การออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

บทคัดย่อ

245873

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่าง และสร้างรูปแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อเป็นการส่งเสริมการขายและเผยแพร่ชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักและนิยมอย่างแพร่หลายอีกทางหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการของที่ระลึกจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) 9 จังหวัดและวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในรอบ 3 สัปดาห์ จำนวน 100 คน และได้รับแบบสอบถามเชิงสำรวจและแบบสำรวจความพึงพอใจกลับคืนมา 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามเชิงสำรวจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง แบบสำรวจความพึงพอใจชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง และประเมินประสิทธิภาพชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย

- (1) การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่าง
- (2) สรุปผลและวิเคราะห์
- (3) ออกแบบพัฒนาและสร้างชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง
- (4) ทดสอบความพึงพอใจ
- (5) ประเมินประสิทธิภาพชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิจัยพบว่า

(1) อัตลักษณ์ประจำภาคเหนือตอนล่าง ควรสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา วัด วิหาร อุทยานแห่งชาติ และโบราณสถานทางประวัติศาสตร์, เทศกาลงานประเพณี, ภาษาพูด, การแต่งกาย, คำขวัญ และสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึก

(2) การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างจังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่นึกถึงมากที่สุดกับจังหวัดที่อยากมีส่วนร่วมงานมากที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ประเพณีตักบาตรเทโว จังหวัดอุทัยธานี มีคนอยากร่วมงานมากที่สุด แต่มีผู้นึกถึงน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าเทศกาลงานประเพณีไม่มีผลต่อการจดจำหรือระลึกถึงของนักท่องเที่ยว แต่ขนาดและความเจริญทางกายภาพมีผลต่อการสร้างความจดจำได้ดีกว่า

(3) การออกแบบชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง รูปแบบที่ 2 ได้แรงบันดาลใจการออกแบบมาจากสายน้ำแห่งชีวิต

(4) ประสิทธิภาพของการออกแบบชุดรูปแบบเรขาคณิตภาคเหนือตอนล่าง ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ย 4.00 ด้านภาพรวมสีสามารถบ่งบอกและสื่อถึงความเป็นภาคเหนือตอนล่าง และภาพรวมเหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก อยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ย 4.40 รองลงมา คือ รูปแบบสามารถสื่อสารแนวทางอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง และขนาดสัดส่วนสัมพันธ์กับการมองและการขยายอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ลวดลายสามารถบ่งบอกและสื่อถึงความเป็นภาคเหนือตอนล่างอยู่ในเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 3.60

Abstract

Title A Study of Local Identity of The Lower Northern of Thailand for Graphic Design on Souvenir Packaging.
Author Mr.Tinnawong Rakisarakul, Miss Tanyatron Intachang
Department Packaging Design, Faculty of Architecture and Design

245873

The Purpose of this research is to study about local identity in Lower Northern and product graphic design creation for local souvenir that leads to promotion in sales and promulgate in brand. The sample used in this research is entrepreneurs in the Lower Northern and customers or tourists by using cluster sampling method in 9 areas and accidental sampling in 3 weeks using 100 samples. Research tools have a 3 parts consisting of exploratory questionnaire for graphic design, satisfaction questionnaire and efficiency performance evaluation. Data analysis is used by analysis frequency, percentage and standard deviation.

Process of research methodology consists of

1. Primary survey about identity attitude of Lower Northern
2. Analysis and conclude
3. Design and create graphic design
4. Satisfactory test
5. Efficiency performance of graphic design

The results show that

1. The identity of Lower Northern should associate to religious place such as temple, cathedral, national park, historical site, occasion, dialect language, costume, quotes and local souvenir.

2. The analysis of data about the relation of the most reminded Lower Northern place and the most participated place hasn't correlative. For example "Tak Bart Tae Wo" tradition at Utaithani is the most participated needs but least memorized showing that special occasion has no relative or reminded to tourists but dimension and physical development do stick to them.

3. For upper northern area, Graphic design pattern 2 is inspired from the "River Of Life".

4. Efficiency form of lower north graphic design, Overall is still well (Average 4.00). Overall of creation in color can tell and demonstrate to history of lower north and these can be applied for production design of souvenir is still well (Average 4.40). Next to below, Pattern can communicate the local identity of lower north and

215873

dimension correlating to sight and restore form are still good (Average 3.80), At least, Handiwork can tell and demonstrate to the identity of lower north (Average 3.60)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จากการสนับสนุนด้านงบประมาณ เวลา และทรัพยากรของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ด้วยระบบและกลไกเป็นแรงผลักดันและสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานทุกพันธกิจ

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่สละเวลาในการประเมินผลงานทุกชิ้น

ขอขอบคุณครู อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งวิชาการ วิชาชีพ ทุกท่าน

นายทินวงษ์ รักอิสสระกุล

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.5 นิยามคำศัพท์	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ศึกษาข้อมูลภาคเหนือตอนล่าง	4
2.2 ศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์	42
2.3 ศึกษาข้อมูลการออกแบบเรขศิลป์	51
2.4 ศึกษาข้อมูลของที่ระลึก	54
2.5 ศึกษาข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภค	60
2.6 ศึกษาข้อมูลการออกแบบบรรจุภัณฑ์	73
2.7 ศึกษาข้อมูลหลักจิตวิทยาสี	75
2.8 ศึกษาข้อมูลระดับการมองเห็น	85
2.9 ศึกษาข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	89
3. วิธีการดำเนินงานวิจัย	95
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	95
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	96
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง	98
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง	102
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินประสิทธิภาพชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง	104

สารบัญ (ต่อ)

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	หน้า
	105
5.1 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	105
5.2 การอภิปรายผล	106
5.3 ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเชิงสำรวจ	110
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความพึงพอใจ	112
ภาคผนวก ค แบบประเมินประสิทธิภาพ	113
ภาคผนวก ง แบบร่างออกแบบชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง	114
ภาคผนวก จ ชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่างบนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก	119
ประวัติผู้เขียน	120

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไป (n=100)	98
4.2	แสดงค่าร้อยละของเกี่ยวกับภาคเหนือตอนล่าง (n=100)	99
4.3	แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไป (n=100)	102
4.4	แสดงค่าร้อยละของความพึงพอใจชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง (n=100)	103
4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพชุดรูปแบบเรขศิลป์ภาคเหนือตอนล่าง	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงลักษณะตราประจำจังหวัดนครสวรรค์	5
2 แสดงลักษณะตราประจำจังหวัดกำแพงเพชร	10
3 แสดงลักษณะตราประจำจังหวัดตาก	16
4 แสดงลักษณะของตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์	22
5 แสดงลักษณะของตราประจำจังหวัดอุตรดิตถ์	26
6 แสดงลักษณะของตราประจำจังหวัดพิษณุโลก	30
7 แสดงลักษณะตราประจำจังหวัดสุโขทัย	35
8 แสดงลักษณะของตราประจำจังหวัดพิจิตร	38
9 แสดงลักษณะของตราประจำจังหวัดอุทัยธานี	40
10 แสดงภาพวาดกราฟิกโบราณ	51
11 แสดงรูปพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยต่อพฤติกรรมการซื้อ	64
12 แสดงขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจซื้อ	68
13 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาหรือรับรู้ความต้องการของผู้บริโภค	69
14 แสดงขั้นตอนกระบวนการรับรู้ปัญหาของผู้บริโภค	70
15 แสดงขั้นตอนการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งภายใน	71
16 แสดงการกระจายของแสงสีขาวเมื่อเดินผ่านปริซึม	76
17 แสดงแม่สีขั้นที่ 1 หรือสีปฐมภูมิ	78
18 แสดงการผสมสีแม่สีขั้นที่ 2	78
19 แสดงการผสมสีแม่สีขั้นที่ 3	78
20 แสดงวงล้อสี	79
21 แสดงขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ	86
22 แสดงความกว้างที่มองเห็นในแต่ละระยะจากหิ้ง	86
23 แสดงถึงผลการศึกษาการอ่านตามแนวตั้งของหิ้งชั้น	87
24 แสดงผลการศึกษาโอกาสการหยิบและขายได้ของสินค้า	88